

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра германської філології та перекладознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
міжнародних
відносин і права
Віталій ТРЕТЬКО

Підпис

29 09

2022

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Техніка нотування в усному перекладі

Освітньо-професійна програма Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Позиція	Зміст інформації
Викладач(и)	Купчишина Юлія Анатоліївна
Профайл викладача	http://transl.khnu.km.ua/2020/02/25/kupchyshyna-yuliya-anatoliyivna/
E-mail викладача(ів)	bradshawjulz@gmail.com
Контактний телефон	067—67-374-67
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6749
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю		
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Д	4	8	5	150	150			56		94		+	
Разом ДФН			5	150	150			56		94		1	

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Техніка нотування в усному перекладі» є навчальним предметом у системі професійної підготовки студентів і входить до циклу дисциплін вільного вибору студента. Курс розрахований на студентів IV курсу денної (заочної) форми навчання. Дисципліна займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 035 – «Філологія», та спеціалізацією 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Курс створено з метою підготовки фахівців у галузі усного перекладу, проведення зростаючої кількості міжнародних нарад, симпозіумів, конференцій та семінарів як на державному, так і на галузевому рівні.

Мета і завдання дисципліни

Метою викладання курсу є підготовка усних перекладачів (тлумачів), які володіють навичками

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра германської філології та перекладознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
міжнародних
відносин і права
_____ Віталій ТРЕТЬКО

Підпис

_____ 2022

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Техніка нотування в усному перекладі

Освітньо-професійна програма Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Купчишина Юлія Анатоліївна
Профайл викладача	http://transl.khnu.km.ua/2020/02/25/kupchyshyna-yuliya-anatoliyivna/
E-mail викладача(ів)	bradshawjulz@gmail.com
Контактний телефон	067—67-374-67
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6749
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю		
					Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. ІРС	Курсова робота	Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Д	4	8	5	150	150			56		94		+	
Разом ДФН			5	150	150			56		94		1	

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Техніка нотування в усному перекладі» є навчальним предметом у системі професійної підготовки студентів і входить до циклу дисциплін вільного вибору студента. Курс розрахований на студентів IV курсу денної (заочної) форми навчання. Дисципліна займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 035 – «Філологія», та спеціалізацією 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Курс створено з метою підготовки фахівців у галузі усного перекладу, проведення зростаючої кількості міжнародних нарад, симпозіумів, конференцій та семінарів як на державному, так і на галузевому рівні.

Мета і завдання дисципліни

Метою викладання курсу є підготовка усних перекладачів (тлумачів), які володіють навичками

професійного усного послідовного перекладу. Вивчення цієї дисципліни передбачає формування у студентів фахової перекладацької та професійно-орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції, підґрунтям яких є сформовані протягом попередніх років навчання україномовна та іншомовна (англійська як перша іноземна мова) комунікативні компетенції.

Завдання дисципліни: Завдання викладання курсу полягають у тому, що студенти у результаті вивчення цієї дисципліни повинні отримати такі **основні знання:**

1. Знання про особливості усного мовлення на відміну від писемного мовлення.
2. Знання про особливості та способи здійснення усного перекладу (типи усного перекладу): професійний усний послідовний переклад, усний переклад з аркушу, переклад-нашіптування тощо.
3. Загальнотеоретичні знання з лінгвістики та перекладознавства, які стосуються усного перекладу (семантична структура усного висловлювання, способи забезпечення когезії тексту, основні прагматичні характеристики тексту, способи відтворення в усному перекладі власних імен та назв, інтернаціоналізмів, неологізмів, типи та способи застосування основних лексико-семантичних та морфолого-синтаксичних перекладацьких трансформацій тощо).
4. Знання в галузі лінгвокраїнознавства, оскільки усний переклад належить до сфери міжмовної та міжкультурної комунікації.
5. Знання в галузі сучасних інформаційних технологій (комп'ютер, Інтернет) та їх використання процесі підготовки та виконання усного перекладу.

Навчальна дисципліна має забезпечити наявність таких компетентностей:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися двома іноземними мовами (англійською та німецькою).

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову та німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Очікувані результати навчання.

Наприкінці курсу студенти **повинні:** студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: *вміти* занотовувати термінологічну лексику та інші важкі для запам'ятовування та перекладу лексичні одиниці; *ефективно працювати* з електронними довідковими ресурсами для розв'язання лінгвістичних завдань; *застосовувати* методику переведення сприйнятого на слух усного повідомлення у «внутрішню мову» перекладача (слухача) шляхом пошуку та відбору синонімічних лексичних, морфологічних та синтаксичних одиниць; *перекладати* у двосторонньому режимі різнопланові тексти в усній (переклад з аркуша, послідовний переклад) та письмовій (повний, реферативний і анотований переклад) формах.

ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та англійською і німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 03. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, приборчниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 06. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 14. Використовувати англійську мову та німецьку мову мову(и) в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Денна форма навчання, VIII семестр

Назва теми	Кількість годин, відведених на	
	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1. Переклад як міжмовна та міжкультурна комунікація. Особливості усного послідовного перекладу. Поняття контексту повідомлення; текст та контекст. Кодекс етики перекладача.	3	6
Тема 2. Історія перекладацького швидкопису. Нотування і скорочення. Смысловий аналіз. Скорочення та скорочений літерний запис. Основні принципи. Група підмету. Група присудку. Складносурядні речення.	3	6
Тема 3. Відособлення. Функція двокрапки у записах. Вказівка мети. Причинно-наслідкові відносини. Відносини допустовості. Умовні відносини. Зіставлення.	3	6
Тема 4. Семантичні аспекти усного послідовного перекладу. Роль тематичного та рематичного компонентів у процесі адекватного відтворення змісту усного повідомлення у перекладі. Лексико-семантична когезія усного повідомлення. Типологія професійної пам'яті. Робота з професійною пам'яттю.	3	6
Тема 5. Лексичні та граматичні аспекти усного перекладу: переклад ключових слів, галузевих термінів (subject field words).	3	6
Тема 6. Система ведення записів згідно з вимогами УПС, використання символів, абrevіатур, акронімів. Питальні речення. Оклічні речення. Заперечні речення. Лінії-виноски. Символи. Хибні друзі перекладача.	3	6
Тема 7. Система ведення записів згідно з вимогами УПС, символи у скорописі. Вертикальний запис фрагментів тексту. Символи якості.	3	6
Тема 8. Лакуни в усному дискурсі. Типи лакун в усному дискурсі: фонологічні, лексико-семантичні та граматичні лакуни.	3	6
Тема 9. Лакуни в усному дискурсі. Типи лакун в усному дискурсі: фонологічні, лексико-семантичні та граматичні лакуни.	3	6
Тема 10. Символи узагальнення. Вертикальний запис фрагментів тексту. Символи на позначення руху. Вертикальний запис фрагментів тексту.	3	6
Тема 11. Символи узагальнення. Вертикальний запис фрагментів тексту. Символи на позначення руху. Вертикальний запис фрагментів тексту.	4	6
Тема 12. Символи на позначення теми "Екологія". Вертикальний запис фрагментів тексту. Символи на позначення заперечень. Вертикальний запис фрагментів тексту.	4	6
Тема 13. Символи на позначення ЗМІ. Вертикальний запис тексту політичних промов.	4	6
Тема 14. Символи на позначення слів-реалій громадсько-політичного характеру. Вертикальний запис тексту політичних промов. Розшифровка швидкопису.	4	6
Тема 15. Смысловий аналіз медійних текстів і юридичних текстів. Практика вертикального запису медійних і юридичних текстів: спеціальні абrevіатури, акроніми та скорочення для швидкого запису та перекладу усних повідомлень. Розшифровка швидкопису.	4	6
Тема 16. Робота з голосом, тембром, темпом мовлення. Техніка shadowing. Вербальна та невербальна поведінка перекладача.	6	4
Контрольна робота	2	
Разом за VIII семестр:	56	94

Примітка. Практичні заняття студентів денної форми навчання проводяться щотижня по 4 год (відповідно до розкладу занять)

Політика дисципліни

Відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Хмельницького національного університету <https://www.khnu.km.ua/root/files/01/01/002.pdf>.

Студент зобов'язаний відвідувати практичні заняття згідно із розкладом, не запізнюватися на заняття, домашні завдання виконувати якісно і відповідно до графіка. Пропущене заняття студент зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Студенти денної та заочної форм навчання повинні здати КР, що охоплюють 8 тем, вказаних у РП. Консультації для студентів денної форми навчання проводяться 1 раз на місяць у визначений викладачем час (для студентів заочної форми навчання – 2 рази на місяць).

Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни можуть користуватись як наявним в аудиторіях кафедри комп'ютерним обладнанням, так і власними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами). Власними пристроями можна користуватись як для роботи в системі Moodle, так і для доступу до зовнішніх інформаційних ресурсів, які необхідні для виконання лабораторних робіт та пов'язаних із ними, власних завдань кваліфікаційної роботи.

Під час роботи над індивідуальними завданнями недопустимі порушення правил академічної доброчесності.

Набутті здобувачем знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок пере зарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

При оцінюванні студентів денної форми навчання з курсу «Техніка нотування в усному перекладі» використовуються різні форми контролю знань: усне опитування, поточний контроль, тестові завдання на перевірку основних термінів та аббревіатур, контрольна робота у кінці вивченого розділу, залік або іспит. Для студентів заочної форми навчання – КР та усне опитування.

При оцінюванні заліку враховується рівень виконання її практичної та теоретичної частин.

Теоретичне питання:

Оцінка «**відмінно**» (5) ставиться, якщо студент вичерпно і повністю засвоїв теоретичний матеріал відповідного курсу і вільно ілюструє вивчені мовні або перекладознавчі явища та закономірності відповідними прикладами.

Оцінка «**добре**» (4) ставиться, якщо студент добре володіє теоретичними знаннями і без суттєвих труднощів ілюструє вивчені мовні або перекладознавчі явища та закономірності відповідними прикладами.

Оцінка «**задовільно**» (3) ставиться, якщо студент має певні прогалини у теоретичних знаннях курсу і недостатньо ілюструє вивчені мовні або перекладознавчі явища та закономірності відповідними прикладами.

Оцінка «**незадовільно**» (2) ставиться, якщо студент має суттєві прогалини у теоретичних знаннях курсу і недостатньо ілюструє вивчені мовні або перекладознавчі явища та закономірності відповідними прикладами.

Практичне питання:

Оцінка «**відмінно**» (5) ставиться, якщо студент демонструє відмінні вміння перекладацького аналізу і адекватного (допускає 1 – 3 незначні помилки) перекладу «з аркуша» незнайомого тексту з української на іноземну мову та з іноземної на українську мову з тематики, що вивчалася протягом курсу.

Оцінка «**добре**» (4) ставиться, якщо студент демонструє добрі вміння перекладацького аналізу і в цілому адекватного перекладу «з аркуша» незнайомого тексту з української на іноземну мову та з іноземної на українську мову з тематики, що вивчалася протягом курсу, але допускає 4 – 5 незначних помилок, які суттєво не змінюють зміст тексту, що аналізується і перекладається.

Оцінка «**задовільно**» (3) ставиться, якщо студент демонструє навички задовільного перекладацького аналізу та перекладу незнайомого письмового тексту «з аркуша» з української на іноземну мову та з іноземної на українську мову з тематики, що вивчалася протягом курсу, тобто допускає пропуски та відхилення від змісту оригіналу, граматичні та стилістичні помилки (від 8 до 10 помилок), які докорінно не змінюють зміст тексту, що аналізується і перекладається.

Оцінка «**незадовільно**» (2) ставиться, якщо студент не може продемонструвати задовільний перекладацький аналіз та переклад незнайомого письмового тексту «з аркуша» з української на іноземну мову та з іноземної на українську мову з тематики, що вивчалася протягом курсу, тобто допускає пропуски та відхилення від змісту оригіналу, граматичні та стилістичні помилки (більше 10 помилок), які суттєво змінюють або спотворюють зміст тексту, що аналізується і перекладається.

Оцінка, що виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування теоретичного матеріалу, перевірка домашнього завдання, виконання усних та письмових перекладів, запропонованих на практичному занятті. Пропущене заняття студент повинен відпрацювати в аудиторіях кафедри.

Для того, щоб успішно скласти залік (іспит) з курсу «Техніка нотування в усному перекладі» студенти повинні оволодіти теоретичним та практичним матеріалом із таких розділів програми курсу: Універсальний перекладацький скоропис. Основні принципи універсального перекладацького скоропису (УПС). Методика застосування УПС в усному послідовному перекладі завдяки семантичній надмірності усних повідомлень. Система ведення записів згідно з вимогами УПС, використання спеціальних символів, аббревіатур, акронімів та скорочень для швидкого запису та перекладу усних повідомлень. Техніка *shadowing*.

Проміжний контроль (атестація) виставляється при виконанні тестових завдань та перекладу запропонованого тексту з аркушу. Залік виставляється при виконанні підсумкової контрольної роботи.

Загальна оцінка для студентів заочної форми навчання складається з оцінки за контрольну роботу, усне опитування теоретичного та практичного матеріалу, відповіді на заліку (переклад запропонованого тексту). Усний матеріал здається під час консультацій.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за **чотирибальною** шкалою. Семестрова підсумкова оцінка

визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у II семестрі за ваговими коефіцієнтами:

Семестр навчання			
Практичні заняття	Самостійна, індивідуальна робота	Контрольна робота	Семестровий контроль (залік)
ВК: 0,4	0,2	0,4	за рейтингом

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Бали	Вітчизняна оцінка	
A	4,75-5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25-4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75-4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25-3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00-3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється при отриманні студентом з дисципліни від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться “зараховано”, а за шкалою ЄКТС – оцінка, що відповідає набраній студентом кількості балів.

Структура залікової контрольної роботи для студентів денної та заочної форм навчання

Залікова контрольна робота включає три завдання:

1. Проведення смислового аналізу речень, їх переклад англійською мовою (до 10 речень).
2. Нотування символів на позначення слів (до 10 слів).
3. Вертикальний запис тексту (письмово), його переклад англійською мовою.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Історія виникнення універсального перекладацького скоропису: Женевська школа усного перекладу, внесок російських (Р.К.Міньяр-Белоручев, А.П.Чужакін та українських вчених в розробку системи УПС.
2. Основні та додаткові символи, абрєвіатури та акроніми, що вживаються в системі УПС.
3. Смысловий аналіз. Скорочення та скорочений літерний запис.
4. Принцип вертикального розташування записів. Група підмету. Група присудку. Складносурядні речення.
5. Відособлення. Функція двокрапки у записах.
6. Вказівка мети. Причинно-наслідкові відносини. Відносини допустовості. Умовні відносини.
7. Символи зіставлення. Типи речень та символи на їх позначення.
8. Питальні речення. Окличні речення. Заперечні речення. Лінії-виноски. Символи.
9. Символи. Символи якості. Символи узагальнення.
10. Символи на позначення ЗМІ.
11. Символи на позначення слів-реалій громадсько-політичного характеру.
12. Тренування тембру голосу, темпу мовлення. Техніка shadowing.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Translation of Legal, Economic, Social and Political Literature. Practice for Students of Translation Department / С.М. Антонюк, Л.Д. Бурковська. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 72 с.
2. Practice of Translation: tasks for developing practical skills of legal documents translation for students of Translation department/ Л.Д. Бурковська. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 56 с. (англ.)
3. Практика усного перекладу. Тренувальні вправи: методичні вказівки до розвитку навичок усного перекладу студентів спеціальності Германські мови та літератури (переклад включно) / Д. Е. Дмитрошкін. – ХНУ, 2019. – 80с.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

4. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури на українську мову: Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово- стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова Книга, 2002. – 564 с.
5. Ребрій О.В. Основи перекладацького скоропису / Навч. Посібник. За ред.. Л.М. Черноватого і В.І. Карабана. Вінниця: НОВА КНИГА, 2012. – 152 с.
6. Саприкін С.С., Чужакін А.П. Світ усного перекладу: навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2011. – 224 с.

Додаткова література

7. Гладуш Н.Ф. Прагматика перекладу: Навч. посібник. – К.: Видав. центр КНЛУ, 2007. – 104 с.
8. Карабан В.І., Олійник Т.С. Етноспецифічність власних імен та передача їхніх антономастичних значень у перекладі // Вісник Київського національного ун-ту імені Тараса Шевченка.– 1998. – Вип. 27. – Сер. “Іноземна філологія”. – С. 25-27.
9. Корунець І.В. Нарис з історії західноєвропейського та українського перекладу. – К.: Видав. центр КДЛУ, 2000. – 86 с.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Електронний університет:

10. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі тестові завдання для поточного та семестрового контролю знань). Режим доступу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6749>

